

הדרוים

קובץ תורני

יוצא לאור על-ידי

הסתדרות הרבנים דאמריקה

העורך המיסד

(תשי"ז-תשמ"ב)

הרב חיים דוב שעוועל ז"ל

עורך לשעבר

(תשד"מ-תשס"ה)

הרב גדלי' דוב שווארץ ז"ל

ספר זכרון לעילוי נשמת
הרב גדלי' דוב שווארץ ז"ל

ונלווה אליו ספרו הליכות רגש

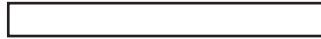
עורך

הרב יונה ריס

חוברת ע"ו כסלו תשפ"ב

ניו-יורק

תוכן הענינים

- דבר מערכת 1
חלק ביוגרפיה 7

ספר הליכות רגש – שו"ת מאת הרה"ג הרב גדלי' דוב שווארץ זצ"ל

חלק אורה חיים

- סימן א. בענין חזרת הש"ץ 25
סימן ב. בענין ששה מתפללין בבית אבות. 27
סימן ג. בקביעת מקום ארון הקודש בבית הכנסת 29
סימן ד. בענין מניית אשה לנשיאה של ביהכ"נ 30
סימן ה. (א) בענין הבאת קטנים לבית הכנסת
(ב) קריאה ותפלה במבטא ספרדי בקהל אשכנזים. 33
סימן ו. בענין הספד בביהכ"נ. 35
סימן ז. בענין השתמשות ברמקול בלתי חשמלי בשבת ויו"ט 37
סימן ח. לקט תשובות בעניני שבת, נאמנות, קטניות בפסח, ודין ליבון 40
סימן ט. הגדרת אונס בשבת (בצבא ארה"ב) 44
סימן י. בענין הבדלה על נר חשמל 47
סימן יא. בענין תוצרת האלכוהול לגבי פסח 48
סימן יב. העמדת קדרה של מרק על הבלעך ביום טוב הסמוך לשבת 50
סימן יג. בענין שידורים טלוויזיה ביום טוב 51
סימן יד. קריאת המגילה בטלפון 53

חלק יורה דעה

- סימן א. בלאדשאט בשחיטה 57
סימן ב. בשר שלא נמלח כהלכה לחולה 60

61	סימן ג. חביות שמשוחות בשומן נו"ט
62	סימן ד. בדין גבינת עכו"ם
64	סימן ה. הגעלה בשאר משקין חוץ ממים
67	סימן ו. פגימת איסור לכתחילה להכשיר כלי בן יומו
68	סימן ז. בענין הטפת דם ברית לגר שכבר נמול על ידי רופא עבריין
69	סימן ח. בענין גיור חרשת בת דעת
70	סימן ט. בענין ציטוט חלק של פסוק
72	סימן י. בענין חתימת חולה על הכרזה שלא לתת אמצעי החייהא
74	סימן יא. פינוי מת מקברו
77	סימן יב. בענין מכירת חלק מבית הקברות

חלק אבן העזר

	סימן א. (א) דין אשה מאומצת שנולדה לאם יהודיה שאינה מוכרת
81	(ב) בענין יהדותה של אשה הבאה מן האנוסים
83	סימן ב. שאלה בענין ממזרות באשה שקיבלה דיווארס חוקי
85	סימן ג. שאלה בענין ממזרות כשמסדר קידושין הראשונים היה מחלל שבת
87	סימן ד. שאלה בענין ממזרות בענין בת שנולדה ז' חדשים לאחר הגט
89	סימן ה. שאלה בענין ממזרות ומעוברת חבירו
91	סימן ו. שאלה בענין ממזרות באשה שנולדה מאמא שהיתה בחזקת גרושה
92	סימן ז. מעמד ילד מביצת אשה נכרית ובעל זרע כהן
93	סימן ח. בירור מעמד ככהן
95	סימן ט. בענין כהן הנשוי (אזרחית) לנכרית שרוצה להתגייר
97	סימן י. (א) בענין נישואי משכב זכור, (ב) גט בערכאות
98	סימן יא. הבאת בנים קטנים לשחיית נשים
100	סימן יב. שבע ברכות כל ז' לאיש גרוש הנושא גיורת בתולה
101	סימן יג. בענין גט שחסר ממנו אות בתיבת "ותרוכית"
	סימן יד. (א) כתיבת סען דיעגא בגט, (ב) זכרון חללי השואה בביהכ"נ,
102	(ג) למכור חלק מבית החיים לרפורמים
104	סימן טו. שאלה ביחס לכתיבת גט בעיר וועסטפארט קאנעטיקאט
106	סימן טז. בענין שינוי שם האב בגט
107	סימן יז. בענין גט ע"י זיכוי מיד הבעל
108	סימן יח. בענין אשה עגונה מסורבת גט
109	סימן יט. שאלה בענין היתר נישואין לאשה שנשאת בברית המועצות
110	סימן כ. היתר נישואין לאשה שנשאת ע"י ראביי ריפורמי

חלק חושן משפט

- 115 סימן א. בענין השגת גבול.
117 סימן ב. עיונים בהלכות מדינה.
122 סימן ג. בענין מינוי וירושה ברבנות.

חידושים וביאורים על הש"ס

- 131 סימן א. בענין ברכת התורה.
133 סימן ב. בענין חצי שיעור במלאכת שבת.
135 סימן ג. בענין לשמה במצה.
138 סימן ד. בענין תשביתו.
141 סימן ה. בענין הלל.

* * *

מאמרים מאת הרבנים הראשיים לישראל

- 147 היתר יוחסין בנישואין שנעשו ע"י רב קונסרבטיבי
הרב יצחק יוסף
חוות דעת על יוזמת חקיקה נגד סרבני גט שאינם מצייני דין
155 שתמנע מהם קבלת סעד משפטי בכל נושא שהוא
הרב דוד לאו

מאמרים מאת רבנים ודיינים בארה"ב

- 181 הנחת תפילין למי שעומד להתגייר.
הרב אשר בוש
187 הערות הלכה למעשה בכתובת שמות בגיטין.
הרב חיים ג'קטר
196 חיוב חלה בבליה רכה ובליה עבה.
הרב מרדכי וויליג
211 הזמנת מועמדים לגיור לסעודת יום טוב.
הרב מיכאל זילברמן
215 האם חל דין גזירת שמד בחקיקת הקורונה של קליפורניה.
הרב אברהם מיכאל יוניון
224 האם יש חיוב לבקש מחילה מאדם שגופתו נשרפה.
הרב הרצל הלל יצחק

229	בענין טלטול מן הצד ובסיס לדבר האסור	הרב ישראל לאנגער
233	בענין חליצה קודם בירור מיתת הבעל	הרב מרדכי שמחה מלנצ'יק
236	שיטת הריטב"א לגבי ייחוד עדים בקידושין	הרב בנימין יוסף סמיולס
245	בענין כתיבת "כסף זוזי מאתן דחזי ליכי" בכתובת ספק בעולה	הרב מנחם מענדל סנדרוביץ
248	בענין פסול דרסה	הרב צבי פישביין
252	אם איסור בישול עכו"ם דומה לאיסור דמאי לענין ברכות.	הרב שלום יהודה פישביין
254	בענין כפוי בגט במקום שהבעל רוצה לעשות תנאים על הגט	הרב דניאל צבי פלדמן
258	תבשיל שנתבשל מקצתו ביד גוי ונגמר ביד ישראל לענין בישול עכו"ם	הרב אפרים ליב פרידמן
264	בדיקת מה שלא ניתן לבדיקה	הרב משה יעקב הלוי קלעטעניק
272	בענין שיטת הרמב"ם במערכת יחסים בין איש וגרושתו	הרב אהרן קראפט
278	תשובה בענין חשש ממזרות	הרב יונה ריס
283	בענין לתת הכשר למוצרי מעריוואנא	הרב יונה ריס
286	פסק דין בענין תביעת חיוב כספים נגד בית ספר	הרב דניאל יוסף רקח
299	הרב בחסד ואמת	הרב זאב שוסטק
303	שיטת רש"י בטעם כעיקר	הרב צבי שכטר

דבר מערכת

אוי לספינה שאבד קברניטה (בבא בתרא צא.). ספר זה מוקדש כמצבת זכרון לזכר נשמת מורינו ורבינו ותפארת עוזנו הרה"ג רב גדלי' דוב שווארץ זצ"ל, אב בית דין של הבית דין דאמריקא (שנודע בעולם כ"בית דין של ההסתדרות הרבנים דאמריקא") והראב"ד של מועצת הרבנים דשיקאגא, שהלך לעולמו בכ"ד כסלו שנת תשפ"א כשהיה בן תשעים וחמש שנים. חבל על דאבדין ולא משתכחין.

הרב שווארץ זצ"ל היה יחיד בדורו במדותיו והנהגותיו כדיין מובהק שתמיד היה משאו ומתנו באמונה ודבורו בנחת עם הבריות וע"י זה היה מקדש שם שמים ברבים (עיין יומא פו.). היה מרוצה לכל עם ישראל, והיה מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות אפילו מן העמים (עי' תפארת ישראל, אבות א:טו), והיה עושה רושם אדיר שהעלה את כבוד שמים בעיני כל אחד. ואפילו שוטרי העיר בשיקאגא התפעלו מגדלותו של הרב שווארץ ושאלו ממנו עצה.

ידיעותיו בכל תחומי התורה היו עצומות. הרב שווארץ ידע הרבה סוגיות בש"ס בעל פה ותלמודו היה בידו לזכור את השקלא וטריא של ההלכה בכל ענין וענין. ובכל זאת, לא היה מתגאה על הצבור (עיין חגיגה ה:) אלא דרכו היה להנהיג את הצבור בנחת (כדאיתא בסנהדרין צב:) ולכבד את הבריות מקטן ועד גדול באהבה ובשמחת פנים. ובדרך זו שימש כראש הוועד ההלכה של ההסתדרות רבנים דאמריקא במשך כמה שנים, וכיבד באופן מהודר את כל הרבנים, וענה להרבה שאלות מן הקל אל החמור בכל יום ויום בטוב לב ובנעימות.

זכיתי להכיר את הרב מזמן שהתחלתי לעבוד בבית דין דאמריקא בשנת תשנ"ז כשכבר היה הרב שווארץ מכהן כראב"ד דבית דין דאמריקא וגם כראב"ד דמועצת הרבים דשיקאגא. וכל עוד שזכיתי להכיר אותו יותר טוב במשך השנים, כך התפעלתי יותר מגדלותו וגאונותו במדות דרך ארץ ובידיעותיו בכל תחומי התורה. כשבא הרב שווארץ לבקר בכל חודש בנוא יארק כדי להנהיג את

הבית דין דאמריקא, זכינו שהוא התארח בביתנו בריווערדעל נוא יארק, ונעשה כחלק ממשפחתנו. ובכל זאת, לא היה שום רגע שלא התנהג כראב"ד במדות טובות שלו ובצניעות במלבושו ודבורו והילוכו, ובהקפדתו על כל פרט ופרט של הלכה.

וכן הרבה פעמים שוחחתי אתו בעניי הלכה והשקפת החיים, והתרשמתי מבקיאותו הנפלאה בספרי שאלות ותשובות, ובמיוחד בשו"ת שנתחברו ע"י הרבנים מאירופה שבאו לאמריקא וכתבו תשובות על הבעיות בגירות וגיטין ועגונות ומקואות וכשרות ובתי כנסיות ובתי קברות שהיו נוגעים לקהילות היהודים באמריקא, והראה לי כמה וכמה מראה מקומות בכל שאלה ושאלה שהבאתי אליו. ולמשל, כשטיפלנו בשאלות של העגונות לאחר הטרגדיה של 9/11 הרב שווארץ הראה לי את התשובה שכתב רב יעקב מעסקין ז"ל (הודפס בספרו בית יעקב סי' מט) בערך 1915 למנינים בענין אשה שנאבד בעלה בטביעת ה"טייטעניק" ואיך שיש ללמוד מתוך תשובתו לנידון דידן וגם לענין הפרוטוקולים של ההלכה במקום של התרת עגונה איך שצריכים להקפיד בענין כזה להעביר כל תשובה לעיני גדולי הפוסקים כמו שהקפיד רב מעסקין להעביר תשובתו לאחד מגדולי הפוסקים באירופה ולא סמך על דעתו בלבד.

אבל בעיקר הרב שווארץ לימד אותי איך להתייחס לכל איש ואשה "באשר הוא שם", להורות להם על פי כללי התורה לפי מצבם ומעמדם הפרטיים, ולדעת מתי יש להורות לצאת ידי כל הדעות, ומתי יש להורות לסמוך על דעת יחיד בשעת הדחק, ומתי יש לפסוק כדעת המחמירים למיגדר מילתא כדי שלא נפיק מיניה חורבה. והרבה פעמים כשעבדתי על איזה פסק כדי למצוא פתרון בענין עגונה או בענין ממזרות או בענין איזה פסק דין בדיני ממונות אמר לי "יישר כחך" ונתן הסכמתו בכתב לדברים שהעליתי. אבל גם היו מקרים כשרציתי למצוא איזה היתר במצב קשה, הוא לא ענה לי כלום, והבנתי שלא היה יכול להסכים להקל, ועלי להחמיר. ולפעמים שתק כדי לעודד אותי להבהיר את הדברים ביותר, וכן עשיתי עד שהיה שמח בתשובתי, ובכך הראה אותי בנחת ובסבלנות את הדרך להיות דיין מנוסה לרבים.

ומאד ראה הרב שווארץ את תפקידו כדיין להציל עשוק מיד עושקו וכמו שכתב הרמב"ם (הלי' סנהדרין, פ"ב ה"ז) וטרח הרבה בכחו דהיתרא להציל נשים עגונות מכבלי עגונתם ולמצוא פנים להכשיר ילדים ממצב של ספק ממזרות וכדומה. ואפילו לאחר שנפל למטה, שאל אותי בענין נשים עגונות שהיה מטפל בתיקים שלהן לפני כן, לדעת איך אנו מתייחסים להן ואם הצלחנו לפתור את הבעיות שלהן. ועוד אני זוכר איך כשהיו בעלים שהיו קשים ביותר שסיברו לתת גיטין לנשיהם כדון, הלך בדרך של "לא תגורו מפני איש" (דברים א:יז, עיין בסנהדרין ו:). בעמידתו בתוקף נגדם, אפילו כשהיו אחרים שהגינו עליהם. אבל בכל זאת, גם היה הרב שווארץ מתנגד מאד לרבנים שהיו בגדר שועלים קטנים מחבלים כרמים (עיין טור יו"ד סי' רמב) בהוצאת היתרים של דופי בענין

עגונות וביצירת בתי דין בדוים שלא שמשו כל צרכן, והכניס עצמו כמה פעמים בעובי הקורה לפרסם את החנפים ולקרוא תגר על הגס לבס בהוראה ומזייפי התורה רח"ל. וזה לא היה בניגוד בכלל לסבר פנים יפות שלו דמה שהראה כבוד לכל אדם היה בהכרת הצלם א-לקים שלהם, אבל במקורו הוא היה מקפיד בעיקר על הכבוד שמים המושתל בתוך כל אחד ואחד, ולכן לא היה לו שום חפץ לאלו שעשו פעולות נגד כבוד שמים. ומאד הקפיד על כבוד התורה ושמירת המסורה שקבל מרבתי הקדושים.

ומכל מקום אפילו בהלחמו את מלחמות של תורה, ראה הרב שווארץ את נקודת הטובה בכל אחד, ורק התנגד לחטאים ולא לחוטאים (עיין ברכות י.), שעדיין צפה שיחזרו החוטאים והטועים בתשובה. וכעין זה אחרי שנפל למשכב ובקשתי ממנו דבר תורה חדש לענין פסח, אמר לי שפעם אחת שאלו לרב ותיק באירופה למה נוהגים להוציא לאור בכל שנה הגדות של פסח חדשים ולא סומכים על ההגדות הישנות שכבר הודפסו (וכן רואים בזמננו שבכל שנה ושנה יש תמיד הרבה הגדות של פסח מחודשים) והרב שווארץ אמר לי שענה להם הרב שבתחלת נוסח ההגדה מספרים על הארבעה בנים, החכם והרשע והתם ושאינו יודע לשאול, ותמיד מצפים בכל שנה ושנה שהבן הרשע יהפך להיות בעל תשובה, ולכן מדפיסים הגדות חדשים עד שיתקן הדבר.

וכעין זה אמר רב שווארץ בדרך דרוש לבאר למה כתב רש"י על הא דכתיב ויקד העם וישתחוו (שמות יב:כז) שהודו העם "על בשורת הגאולה וביאת הארץ ובשורת הבנים שיהיו להם". והלא מדובר שם על הבן הרשע האומר "מה העבודה הזאת לכם" (שם יב:כו). והסביר רב שווארץ שגם בשורת בן רשע כזה הוי בשורה טובה, שיש ברכה בכל ילד, ויש לשמוח אפילו כשבן הרשע משתתף בליל הסדר עם משפחתו בסיפור יציאת מצרים, שמתוך זה יש תקוה שיקבל השפעה לחזור בתשובה לדרך אבותיו.

ועוד היה הרב שווארץ איש אמת ושונא בצע (עיין שמות יח:כא) וקיים בעצמו את הכתוב "דבר שקר ישנא צדיק" (משלי יג:ה). ואמר הרב שווארץ שזכר איך שאביו ז"ל אמר לו בצעירותו שאין לו לכהן כרב אלא אם כן יהיה ישר ותמים בדרכיו, ומי שלא יהיה ישר מוטב לו להיות רוכל. וראיתי כמה פעמים איך שרב שווארץ מיאן לטפל בתיקים שהיה להם שמץ של שקר כי נפשו לא היה יכול לסבול את זה.

וכידוע הרב שווארץ היה חכם גדול בחכמת המדע והיה לו המון ידיעות בהרבה תחומים של חכמת העולם. ולמרות זה, הרב שווארץ כתב (בהקדמתו לספרו הראשון דברי רגש, עמ' 8) שרע עליו המעשה שהיו רבנים באמריקא שהיו כל כך מושפעים מעולם המדע שהיה להם שאיפה לקבל "תואר דוקטור בשדה חכמת זרים" (וכמובן לא כל האנפין שווין בענין זה, ובעיקר הקפיד על מה שכמה מן הרבנים ההם רח"ל הזניחו לימוד התורה), וכל זה לא היה שוה כלום בעיניו אלא רק העמלות בתורה.

וכמדומה לי שקבל גישה זאת מתוך מה שכתב הרה"ג רב אלחנן וסרמן הי"ד דברים דומים מאד לזה בספרו קובץ שעורים (חלק ב', סי' מז, סע' ה) במכתבו המפורסם להגאון הרב שמעון שוואב זצ"ל (ב"תשובה לשואל ממדינה ידועה") בענין לימוד חכמות חיצוניות שכתב במפורש נגד מה "שדורשין מעצמן [כנראה באמריקא] – ולא מפני חק השלטון – מהרבנים שיהיו ד"ר לפילוסופיה ועפ"י דעת תורה נהפוך הוא, שכמו שצריך ללמוד תורה לשמה, כן בשארי לימודים צריך ללומדן דוקא שלא לשמן אלא לעשותן קרדום לחפור בהן", ע"ש. ומ"מ הרב שווארץ השתמש בידיעותיו בחכמת המדע להרים את עטרת התורה בעיני הבריות וכמו שהביא שם הרב אלחנן (אות ח') בשם אגרת הרמב"ם לרבינו יהונתן הכהן שלמד חכמות חיצוניות "לשרת את התורה להיות לה לרקחות ולטבחות". הרב שווארץ סבל הרבה במשך חייו מאתגרים קשים אבל לא התלונן על שום דבר, אפילו במשך הארבע וחצי שנים האחרונות בחייו לאחר שנפל למשכב וסבל יסורין קשים בכל יום. וגם כנראה שאע"פ שבחייו הכל העריכו אותו ובפרט בעולם של ההסתדרות הרבנים דאמריקא ומועצת הרבנים דשיקאגא וגם היה מראשי המדברים בכל מקום בעיר שיקאגא, לא תמיד קבל את כבודו הראוי לו בעולם הזה, והיה רב שווארץ מגדולי עולם שאומרים עליהם די לצדיקים מה שמתוקן להם לעולם הבא.

אבל יש לציין לשבח פעם אחת שראיתי בחוש איך שנהנה הרב שווארץ כשכיבדו אותו כראוי, וזה היה בטקס חג הסמיכה של ישיבת רבנו יצחק אלחנן בשנת תשע"ג כשנתנו לו את הפרס החשוב "אלוף התורה". והוא התרגש מאד מזה מפני שזו היתה הישיבה שלמד שם בבחרותו וקבל סמיכה משם. וכמה פעמים אח"כ אמר לי איך שהכיר טובה להנהלת הישיבה על כל ההכנות שעשו בשבילו ובשביל אשתו השניה מרת חנה שרה שתחי' כדי שיהיה להם נוח בכל הכניסות ויציאות שלהם. ובעת ההיא זכה למסור הרבה שיעורים ודברי תורה לרבני ותלמידי הישיבה, והכל נהנו מאשיותו ומדברי תורתו באופן בולט, וכל זה חיזק אותו במאד ונתן לו אפשרות ליצור קשר עם מוסמכי הישיבה. וגם כנראה ראה במועד הזה הצטרפות והמשכיות בין כל תקופות השנים שלו ברבנות ובעבודת הקודש לבין זמן התחלת לימודו בישיבה, ומאד התרשם מזה. ובמה שהעריך הרב שווארץ את כל הפעולות שעשו בחגיגת חג הסמיכה לא רק בשבילו אלא גם בשביל אשתו, יש להזכיר כאן איך שהדגיש הרב שווארץ תמיד את החשיבות של שלום בית במשפחה היהודית. מרגלא היה בפומיה איך שנשים הן "עם בפני עצמן" (עיין שבת סב). ושאינו לאיש לדבר עם אשתו באותו אופן שהוא מדבר עם החברותא שלו בבית המדרש. וגם ראיתי בשנים הקודמות את האהבה עזה ומסירות נפש שהיה לו לגבי אשתו הראשונה מרת ריסיא (שושנה) לבית פופקא ע"ה ובפרט כשהיתה חולה בבית חולים בסוף חייה, וגם איך שדבר עמה כמה שעות בטלפון כשביקר אצלנו בנוא יארק, ואיך שהלך באמצע כל יום לאכול ארוחת הצהרים עמה

בשיקאגא עד זמן פטירתה. ולמרות שנשא על כתפיו כל מיני משאות של כלל ישראל בהנהגת הצבור, החשיב את היחס עם אשתו כעדיפות עליונה שלו. וכך התנהג באופן של "מכבדה יותר מגופו" (עיין יבמות סב:) אצל אשתו השניה שתחי'.

וכן הורה לי הרב שווארץ לבלות זמן עם אשתי בתדירות. וזכורני איך שבקשה אשתי שתחי' מהרב שווארץ שהוא יפסוק לי כחוק ולא יעבור שאני חייב לאכול ארוחת צהריים בכל יום מפני שהיא דאגה על התנהגותי שלא לאכול באמצע היום כשאני עסוק בעבודתי. וכך הורה לי רב שווארץ באופן רציני שאני חייב לשמוע לדברי אשתי בדבר זה, שהוא בגדר מילי דעלמא (עיין בבא מציעא נט.).

ובנוסף לכל התפקידים המפורסמים שלו, הרב שווארץ ג"כ שימש כעורך של קובץ הדרום, הקובץ התורני של ההסתדרות הרבנים דאמריקא, משנת תשד"מ עד שנת תשס"ה. והתפקיד הזה היה חביב עליו ביותר מפני שהיה רב שווארץ מוקיר ספרים ואוהב ספרים. ומאד שמח לקרוא חידושי תורה מחבריו ולהשתשע בדברי תורה ובספרים חדשים. וגם כתב בסוף כל כרך בפלפולא דאורייתא על ספרים חדשים בקטע הנקרא "ביקורת ספרים" וחתם תמיד באותיות "ג.ד.ש." בסוף דבריו הקדושים (וכשמו כן תהלתו כמו שאמר הרה"ג רב מרדכי וויליג שליט"א עליו שהיה באמת מלא ו"גדוש" בתורה). אבל אחרי שהגיע לימי גבורות, החליט שלא היה יכול להמשיך בעבודה זאת, ואחר שנה או שנתיים הפסיקו להדפיס את הקובץ לגמרי. ויש להכיר טובה למנהל ההסתדרות הרבנים דאמריקא, ה"ה הרב משה בן ציון דראטש שליט"א, שפנה אלי אחרי פטירתו של הרב שווארץ זצ"ל עם הרעיון להדפיס גליון חדש של הדרום לזכר נשמתו.

ולכבוד מועד הזה החלטנו להדפיס הרבה תשובות וכמה מאמרים של רב שווארץ שנכתבו במשך השנים אבל לא באו לדפוס עד עכשיו (ולא כללנו כל התשובות שכבר הודפסו בקובץ הדרום, כגון תשובתו החשובה בענין היתר העגונות שבעליהן נאבדו בהתמוטטות מגדלי התאומים שהופיע בחוברת עב-עג של הדרום שנת תשס"ב). והפרויקט להדפיס את הכתבים האלו התחיל כבר בברכת הרב שווארץ בחייו אלא שלדאבוננו לא זכינו לגמור את העבודה עד שנפל למשכב. ולכן לקחנו על עצמינו בהזדמנות זאת למלא את רצונו ולהדפיס את תשובותיו החשובות בקובץ הזה.

ולקטע זה של הספר קראנו בשם "הליכות רגש" (אותיות רב גדלי' שווארץ, וכן חתם כרגיל במכתביו, "ברגשי ברכה", "ברגשי ידידות", וכדומה) שהוא השם שהעניק הרב שווארץ בעצמו לתשובות הללו. ותודתינו לרב דוב קרל שליט"א שטרם הרבה לכתוב את הדברים מן הכתב אל הספר וגם לתרגם את הביוגרפיה של רב שווארץ, ולרב הרצל הלל יצחק שליט"א (דיין לגיור במועצת הרבנים דשיקאגא), ולרב מיכאל זילברמן שליט"א (סגן מנהל בבית דין דאמריקא), ולרב אהרן קראפט שליט"א (דיין קבוע במועצת הרבנים דשיקאגא), ששיתפו פעולה בצורה מהודרת לעבור בדיוקנות נפלאה על התשובות ומאמרים של הרב שווארץ זצ"ל

לתקן וללבן את הדברים כראוי כדי שנוכל לברך על המוגמר. וכן תודתי לרב יצחק שליט"א על הגהותיו החשובות בכל הספר.

ורב שווארץ היה חובב ציון כל ימי חייו, וכיבד מאד את הרבנים הראשים בא"י, וזכה ליצור קשר חזק עם כמה מן הרבנים הראשים של א"י במשך השנים. ולכן כאשר הקדישו את חדר הבית דין בבנין של מועצת הרבנים דשיקאגא לכבוד הרב שווארץ, נסע הראשון לציון הרה"ג הרב שלמה עמאר שליט"א לשיקאגא לכבד אותו, והיה ביניהם יחסי כבוד שהחזיק גם את היחס הכללי בין רבני ההסתדרות הרבנים דאמריקא ובין הרבנות הראשית מזמן ההוא והלאה באופן נהדר לטובת כלל ישראל. וכן הגיע הרב הראשי הרה"ג הרב דוד לאו שליט"א לשיקאגא לכבד את הרב שווארץ במועד יום הולדת התשעים שלו בסעודת מלוה מלכה בבית כנסת קינ"ס. ואנו מתכבדים שבקובץ זה תרמו שני הרבנים הראשים הנוכחים, הרב לאו שליט"א והראשון לציון הרה"ג הרב יצחק יוסף שליט"א, מאמרים חדשים שנכתבו על ידם לכבוד הרב שווארץ זצ"ל.

ואביע תודה לכל הדיינים ורבנים וראשי ישיבה החשובים שליט"א בכל אתר ואתר שתרמו מפרי מעלליהם להכניס חידושי תורה בתוך הספר, ולכתוב אודות קשרם עם הרב שווארץ זצ"ל, ואיך שהשפיע עליהם בחייהם. ואני אצטט מדברי הרב שווארץ בעצמו בהקדמתו לכרך הראשון של קובץ הדרום אחרי שקבל המשימה להיות העורך, "פותח אני בכבוד אכסניא, אכסניא של תורה, חברי הרבנים בהסתדרות הרבנים דאמריקא המאפשרים להוציא את הדרום כדי להגדיל תורה ולהאדירה". וכן תודתי לבני משפחתו שעידדו אותי להוציא את הספר הזה לפועל, ובמיוחד אסיר תודה לבתו רבקה לאה (גולדמן) שתחי' שרוב הדברים בביוגרפיה שהודפס בספר זה תורגמו ממנה שכתבה לפני חמש עשרה שנה בריש ספרו שערי גדולה (וגם עברה בפיקוח רב על הדברים החדשים שהוספנו).

וכן יש להחזיק טובה לרב דוד שמחה פיינברג לאוי"ט שהכין ספר זה לדפוס בחכמה ובפקחות רבה, כדרכו בקודש.

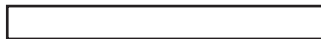
ויה"ר שספר זה ימצא חן בכל עולם התורה, ושהרבה ילמדו מדבריו הטהורים של הרב שווארץ זצ"ל ומן החידושי תורה החשובים של חביריו ותלמידיו ואוהביו לאי"ט שהודפסו בפנים, ושנלמד כולנו מהנהגותיו הדגולות של הרב שווארץ לקדש שם שמים כמותו בין בחיים הציבוריים ובין בחיים הפרטיים שלנו להגדיל תורה ולהאדירה עד ביאת גואל צדק בב"א.

יונה יצחק יעקב הכהן ריס
העורך
כסלו תשפ"ב

חלק ביוגרפיה

”יבקשו תורה מפיהו” (חגיגה טו):

דמות של מורנו ורבנו הרה”ג רב גדלי’ דוב שווארץ זצ”ל

הרב גדלי’ דוב שווארץ נולד בנוארק, נו דזשערזי, בשנת תרפ”ה (1925), לר’ אברהם ומרת פערל שווארץ. אביו, ר’ אברהם, נולד בקמניץ-ליטובסק בשנת תרנ”ז (1897). אביו של ר’ אברהם, הרב גדלי’ דוב, שעל שמו נקרא הרב גדלי’ דוב שווארץ, למד בישיבת וולוז’ין האגדית, והיה חבר של הרה”ג ר’ שמעון שקאפ זצ”ל. הסבא רב גדלי’ דוב היה מלמד וידע את התנ”ך בע”פ, עד כדי כך שבערוב ימיו, כשחשכו עיניו מחמת קטרקט, עדיין הצליח לשנן פסוקים ופרקים מהתנ”ך מהזכרון.

בעוד שאביו של הרב שווארץ גדל באירופה, אמו של הרב, פערל שער, נולדה בארה”ב, ב-”לאווער איסט סייד” של מנהטן, נוא יארק, בשנת תרס”ב (1902). אמה של פערל, סימה, היגרה לארה”ב מטרנוב, באימפריה האוסטרו-הונגרית דאז.

כשנולד הרב שווארץ, היו גרים בנוארק בין שבעים אלף לשמונים אלף יהודים, והיו בה הרבה בתי כנסת אורתודוקסים פעילים, אבל לא היו שם בתי ספר יהודיים ליום לימודים מלא (”דיי סקול”). ולכן, כשהרב שווארץ התחיל בלימודיו, הוא למד בבית ספר הכללי המקומי, ב”ס בערגען סטריט. אבל הוריו דאגו לחינוכו היהודי-תורני והביאו לו מלמדים פרטיים שהגיעו לבית ללימוד א”ב, ל-”התחלת סידור”, ואח”כ ללמד אותו ”חומשי”.

כשהיה הרב שווארץ בן שמונה שנים, הוא התחיל ללמוד בת”ת בביהכ”נ ”קאסטער אוועניו”. אחד התרגילים שהוא זכר מהת”ת בתחלת לימודו שם היה העתקת שורות מהסידור. ואחר כך, בהיותו כבן אחת-עשרה, הרב שווארץ עבר לת”ת אחר, בראשותו של הרב יעקב בן-ציון הכהן מענדלסון, שהיה ראש הכולל של נוארק. ת”ת זה היה ממוקם בביהמ”ד הגדול של נוארק, אותו הקים הרב מענדלסון סביבות השנה תרצ”ד (1934).

הרב שווארץ למד יחד עם עוד כעשרים וחמשה ילדים בת"ת, שהתקיים בעזרת הנשים של ביהכ"נ. שם הוא למד חומש וני"ך. הרב שווארץ זכר שבמועד הבר-מצווה שלו, הוא העביר דבר תורה ביידיש. בדבריו, הוא הביא משל מהמדרש על משה רבינו הרועה, שלקח את הצאן למרעה – הכבשים המבוגרים הצליחו לאכול מהדשאים הנמוכים, בעוד שהכבשים הצעירים אכלו מהדשאים הבינוניים. הנמשל היה שבחור בר מצווה צריך להתפתח לפי דרגתו שביכולתו להשיג.

הרב שווארץ התחיל את לימודיו בישיבת רבנו יצחק אלחנן בגיל שבע-עשרה. רבותיו העיקריים בישיבה היו הרב אהרן דוד בוראק, שלמד רב שווארץ בשיעורו לשנתיים, הרב משה אהרן פאלייטו, מחבר כמה ספרים הלכתיים, שגם בשיעורו למד לשנתיים, והרב משה שאצקס, רבה האחרון של לומז'ה, שנמלט מנוראות השואה דרך סין ויפן. הרב שווארץ גם השתתף בשיעורים הפומביים של הגאון הרב יוסף דוב סולובייצ'יק זצ"ל, והושפע רבות מחוכמתו, מגישתו לתלמוד תורה ומדרך לימודו. כשראה במו עיניו את הישגיו המרשימים של גדול בישראל זה, שגם הייתה לו השכלה כללית, הרב שווארץ התחזק בכך שהוא החליט בצורה נכונה בהשכלתו ובדרך חייו. ואכן, כשהוא סיים את לימודיו לתואר ראשון בשנת תש"ו (1946), הוא זכה בפרס של המחלקה ללימודי צרפתית.

בשנת תש"ז (1947), הרב שווארץ החל ללמוד את מס' חולין בשיעורו של הרב דוד ליפשיץ, רבה האחרון של סובלק, אתו הוא שמר על קשר קרוב במשך השנים. הרב שווארץ הוסמך לרבנות בחודש סיון בשנת תש"ט (1949). נוסף על לימודיו לקראת ההסמכה, הרב שווארץ ייחס את הידע הרב שלו להכשרת מטבח ותחומים אחרים בהלכה לחינוך מעשי של "תורת אמך" שקיבל מאמו. באותם ימים, נשים יהודיות היו קונות עופות חיות, מביאות אותן לשוחט, ומנקות ומכשירות אותן בביתן. מצפייה במומחיותה של אמו מקרוב, הרב שווארץ פיתח גישה מעשית לכמה נושאים שבהם התמודד אח"כ בלימודו.

תקופה קצרה לאחר שהוסמך לרבנות, אביו של הרב שווארץ, ר' אברהם, נפטר לאחר מחלה קצרה בגיל צעיר של חמשים-ושתיים. בשנת תש"י (1950), לאחר שנת האבל, פגש ואז התחתן עם ריסיא (שושנה) פופקא, בתו של הרב אליעזר פופקא, הרב הידוע מוועליז', שהיה אז רב בפילאדלפיה.

בתקופה לאחר נישואיו של הרב שווארץ ואשתו, הרב י"ד סולובייצ'יק והרב ד"ר בלקין הקימו את הכולל בישיבת רבנו יצחק אלחנן בפעם הראשונה, ומינו את הרב אביגדור ציפרשטיין לעמוד בראש הכולל. ד"ר בלקין אמר לרב שווארץ שלאור הישגיו המרשימים כשנבחן לרבנות, הנהלת הישיבה ביקשה ממנו להצטרף לכולל החדש שהוקמה לאברכים נושאים שסיימו את לימודי ההסמכה. הרב שווארץ למד בכולל לשנה אחת.

בשנת תשי"א (1951), הרב שווארץ נכנס למשרתו הראשונה – בפראוידענס, ראוד איילענד, בקהילת "בית דוד" – והרב שווארץ גם החל לעבוד במקביל בוועד הכשרות של העיר. כשהרב שווארץ לקח את שתי המשרות במקביל, הוא נתקל בתופעה מצערת, שהיתה קיימת גם במקומות אחרים. קהילת בית דוד החליטה שהיא לא צריכה לשלם לו את המשכורת הקבועה של חמישים דולר לשבוע שמשלמים לרב – היות והייתה לרב משרה מקבילה, הם ישלמו לו עשרים וחמש דולר לשבוע, בצפייה שוועד הכשרות תשלים את עשרים וחמש דולר הנותרים.

הרב שווארץ קיבל תנאים אלה, והחל לעבוד גם כרב ביהכ"נ וגם כמשגיח כשרות. במסגרת תפקידו בוועד הכשרות, הרב שווארץ היה מגיע למשחטה קטנה, שבה היו שוחטים בהמה אחת או שתיים ליום. הרב שווארץ היה מגיע לשם לפרקים להשגיח על שוחט חב"דניק במקום.

כשנתיים לאחר שמשפחת שווארץ הגיעה לפראוידענס, עלתה האפשרות בין בני הקהילה להסיר את המחיצה מביהכ"נ. באותה תקופה שבה התקיים הדיון הסוער על נקודת המחלוקת, בשנת תשי"ד (1954), נולד בן למשפחת שווארץ, אברהם ישעיה שיחי'. הוא נקרא על שמו של אביו של הרב שווארץ וגם על שמו של החזו"א, הרב אברהם ישעיה קרליץ. למרבה הצער, לאחר שנתיים של מחלוקת סוערת, חברי קהילת "בית דוד" החליטו שרצונם להסיר את המחיצה מביהכ"נ. כשהרב שווארץ הבין שאכן החלטה הייתה סופית, הוא התכונן מייד להעביר את משפחתו מראוד איילענד.

לאחר שיצא מראוד איילענד, משפחת שווארץ שמעה על משרה שהתפתחה בביהכ"נ "בית יעקב תפארת ישראל" בברוקלין. למרות ששכונת פארק סלאופ לא היתה שכונה יהודית מובהקת, בשכונת פארק סלאופ התקיים ביהכ"ס במקום כבר זמן רב.

אולם, לאחר שהתחיל רב שווארץ לכהן שם כרב, המשרה בביהכ"נ נהיתה בעייתית במהרה בגלל חוסר התאמה בין הקהילה לרב. לדוגמה, אחד מבעלי-הבתים, שהיגר לארה"ב מאירופה, אמר לרב שווארץ שהקהילה לא רוצה לשמוע רק דברי תורה, אלא הרצאות ודרשות שכוללים נושאים יותר כלליים. הרב שווארץ תמיד ניסה להתאים את דרשותיו לציבור שומעיו, אבל קהילה זאת הייתה קשה לו במיוחד מהבחינה הזאת, והתברר תוך זמן קצר שהוא יצטרך לחפש משרה חדשה. בינתיים, בסוף תקופת שהותה של משפחת שווארץ בברוקלין, בשנת תשט"ז (1956), נולדה ביתם רבקה לאה שתחי'.

בשנת תשי"ז (1957), הרב שווארץ החל במשרה בבי"כ "בני ישראל" באינגלישטאון, נו דזשערזי, קהילה כפרית. הרב שווארץ מצא סיפוק רב במשרה זאת. הוא שימש לא רק כרב הקהילה, אלא גם שירת כמורה לכל כיתות הת"ת המקומי. הוא לימד שם שלושה שיעורים בכל יום – החל מהוראת א"ב לילדים צעירים והתחלת החומש, ועד להכנה לבר-מצווה. כשמשפחת

שווארץ התבססה באינגלישטאון, בשנת תשי"ח (1958), נולד להם בן, חיים יהושע העשיל שיחי.

הרב שווארץ תמיד עסק בלימודו, וכל פעם שהתחדש לו חידוש בלימודו, הוא רשם אותו. וכשהרב שווארץ הכין את ספרו הראשון, דברי רגש, לדפוס בשנת תשי"ט (1959), נסעו הרב שווארץ וחמיו לליקוואוד לבקש מהרב אהרן קוטלר זצ"ל לתת דברי הסכמה לספר. נענה להם הרב קוטלר שכאשר הוא נמצא בליקוואוד הוא עסוק כולו בענייני הישיבה, אלא שיביאו את גליונות הספר לדירתו בבארא פארק. וכשבאו לשם, הרב שווארץ והרב קוטלר דנו בגיליונות של הספר לכעשרים דקות, אבל הרב שווארץ לא רצה לקחת יותר מזמנו של הרב קוטלר, שהיה מאוד עסוק בענייני צבור. ולכן, בנו של הרב קוטלר, הרב שניאור זצ"ל, כתב את דברי ההסכמה, והרב אהרן קוטלר חתם עליהם. באותה תקופה, ניתנה לרב שווארץ הזדמנות למלא תפקיד בעיר פילאדלפיה. בהיותה עיר יותר גדולה, הייתה שם גישה יותר נוחה למוסדות חינוך עבור בני משפחת שווארץ, נוסף על שאר השירותים הקיימים בקהילה יהודית גדולה. בשנים תש"כ-תשכ"ח (1960-1968), גרה משפחת שווארץ בפילאדלפיה, בעיר שגם הרב אליעזר פופקא, חמיו של הרב שווארץ, היה עד אותה תקופה רב חשוב מאוד שם (הרב פופקא נפטר באותן שנים).

כשמשפחת שווארץ הגיעה לפילאדלפיה, גיסו של הרב שווארץ, הרב אברהם אריה פופקא, היה מסדר הגיטין בעיר. כשנפטר גיסו (שנים אחדות לאחר שנפטר חמיו), הרב שווארץ טיפל במסירת גט שהגיע מהעיר ראטשעסטער, נוא יארק, שטרם הגיע לאשה המיועדת. כשהשלים את מסירת גט זה, הרב שווארץ הבין שלא היה רב אחר בעיר להמשיך לטפל במצווה חשובה זאת. הרב שווארץ למד את דיני גיטין ואת הלכות כתיבת השמות – של אנשים ומקומות – ומאז הוא לקח על עצמו להיות מסדר הגיטין בעיר. הרב שווארץ ערך גיטין בביתו, ולמד את תהליך הדיינות בפועל. הקהילה עודדה את הרב שווארץ לעשות זאת, כי היא הבינה את הצורך במישהו שינקוט בגישתו המנגישה לציבור. הרב שווארץ גם סידר את ביה"ד האזורי להיות תחת חסותה של ביה"ד דאמריקא של הסתדרות הרבנים דאמריקא.

בסידור גיטין, עזרו לרב שווארץ לא רק בקיאותו בש"ס ופוסקים, אלא גם ידיעותיו הכלליות. היכרותו בשפת האנגלית ושפות אחרות עזרו לו לפתח חוש פונטי חזק, שזה דבר הכרחי כשעוסקים באיות טכני של שמות אנשים ומקומות. בנוסף, הידע של הרב שווארץ על לטינית ויוונית התקשרו עם ידיעותיו בש"ס, כי בגמרא קיימות מושגים מהתרבות היוונית-רומאית בשפה, במלים, במושגים ובשמות. מודעות תרבותית זאת גם עזרה לרב שווארץ להתקשר עם אנשים כשהעביר דרשות, ולהתעסק עם אנשים שונים ומגוונים.

כשהרב שווארץ פיתח את כשרונותיו בדיינות שימשו אותו בהמשך, הוא לא ציפה שמשפחתו עתידה לעבור שוב. הרב שמואל קלמן מירסקי ז"ל,

שהיה אחד מרבותיו של הרב שווארץ בישיבה, שימש בתפקיד רב בקהילת "ישראל הצעיר של בארא פארק" במשך עשרים וחמש שנה. בשנת תשכ"ז (1967), לאחר מלחמת ששת הימים, נפטר הרב מירסקי, ופטירתו השאירה את תפקיד הרבנות בקהילה הנ"ל פנוי למספר חדשים.

לאחר שכמה רבנים הציעו את מועמדותם למשרה זאת, הקהילה צמצמה את החיפוש לשני רבנים, שאחד מהם היה הרב שווארץ. בשבוע לפני שבת הגדול בשנת תשכ"ח (1968), הרב שווארץ נסע מפילאדלפיה לנוא יארק כדי להתראיין ע"י בעלי-הבתים. אחת משאלות המפתח בראיון הייתה אם יוכל להעביר את שיעור הדף היומי בגמרא. הרב שווארץ מיד הראה להם את הספר הראשון שלו שפרסם כדי להראות להם את הישגיו בלימוד תורה. זה הרשים את אנשי הקהילה, והם לא הרבו לשאול שאלות נוספות. הרב שווארץ התקבל לתפקיד, ובשנת תשכ"ח הוא התמנה לרב קהילת "ישראל הצעיר" בלב בארא פארק, ברוקלין, ומשפחת שווארץ חזרה לנוא יארק.

אחרי שהרב שווארץ החל לשרת במשרתו זאת, נשאר עוד עניין אחד שהוא רצה להתייחס אליו. באותה תקופה, כשקיימה הקהילה מסיבות, היה מקובל לקיים ריקוד מעורב של זוגות נשואים. הרב שווארץ אמר לקהילה שהוא שמח להיות רב ביהכ"נ, אבל הוא לא מוכן לאשר או להשתתף בדבר זה. הוא ידע שעם הנהגתו, הוא יוכל לנתב את הקהילה לכך שתוכל לעבור את זאת, ואכן כעבור כמה שנים הנושא ירד מסדר היום והתבטל לגמרי.

הרב שווארץ העביר שיעור בחומש בלילי שבת בחודשי החורף, שהגיעו אליו לא רק אנשי קהילתו, אלא גם אנשים אחרים מהשכונה. בנוסף, אם כי במשך השבוע, התפללו אנשים בבתי כנסת שונים באזור – בתפילות השבת בביהכ"נ "ישראל הצעיר" היו מגיעים מארבע מאות עד חמש מאות איש. לא היה לביהכ"נ תקציב לסעודה שלישית עבור כ"כ הרבה אנשים, ולכן בחודשי הקיץ, בין מנחה למערב, הרב שווארץ היה מוסר סדרת שיעורים. הרב שווארץ המשיך בדרך שהחל הרב מירסקי, אבל הוא הוסיף סידרה תורנית, לתועלת הציבור, בענין הפסקים והשיטות של הרבנים באמריקא שבאו מאירופה. הקהילה התרשמה במיוחד מהמידע ההיסטורי, במיוחד כי אנשים זכרו דברים ששמעו על חלק מהמאורעות והנושאים המרתקים מהוריהם וסביהם. הרבה מההרצאות האלה נכתבו ונתפרסמו בספרו של הרב שווארץ שערי גדולה (הו"ל ע"י מועצת הרבנים דשיקאגא בשנת תשס"ז). ואילו בתקופה הזאת הרב שווארץ הדפיס גם את ספרו השני, מגדנות אליעזר, בשנת תשל"ב.

באותה תקופה, הרב ברוך פופקא, גיסו של הרב שווארץ, שהיה חבר של הרב ב. טברסקי, שהיה לו תפקיד בבית דין דאמריקא, הציע לרב שווארץ להתראיין אצל ביה"ד הנ"ל כדי להתקבל שם כדיין. בראיון, הרב משה הלוי שטיינברג, ראש ביה"ד, ביקש לראות איך הרב שווארץ סידר גט. הרב שטיינברג אהב את

הדרך שבה הרב שווארץ הסביר את הדברים באנגלית רהוטה, והרב שווארץ נהייה אחד הדיינים ששימש בביה"ד – בהתחלה בגיטין, ואח"כ גם בדיני תורה. הרב שווארץ גם עסק בענייני כשרות בבארא פארק. הרב יעקב גרוסמן, שהיה ת"ח ידוע ורב קהילה בבארא פארק, היה משגיח הכשרות הפרטי על מאפיית שיק. כשנפטר הרב גרוסמן, ועד הרבנים נתבקש לקחת את האחריות על השגחת הכשרות של מאפיית שיק. הרב שווארץ הודיע לועד הרבנים שכשהוא היה בפילאדלפיה, הוא היה פעיל בועד הכשרות שם. לאור הנסיון והידע של חברם הנאמן, קיבל ועד הרבנים את השגחת המאפיה, והרב שווארץ נהיה אחראי על הכשרת מאפיית שיק לפסת. הרב שווארץ הראה שהוא הבין כיצד התנהל העסק ומה נדרש ממשגיח כשרות.

מעורבותו של הרב שווארץ בענייני כשרות בבארא פארק לא הסתכם בכך. לאחר מכן, כשחברת "גלאט פארק" – חברת בשרים כשרה – פתחה שני מרכולים כשרים, בהתחלה ועד הרבנים סירב להשגיח על כשרותם, כי חששו להשגיח על הבשר. אבל, היות וקהילתו של הרב שווארץ ממילא קנתה שם, הרב שווארץ הרגיש אחריות להתעסק בהשגחה על המקום. המרכול היה יחסית קרוב לביהכ"נ "ישראל הצעיר", אז הרב שווארץ היה מגיע לשם מדי יום. הרב שווארץ זכר שהיו להם קצבים מעולים. משאית עמוסה של בשר לא מעובד היה מגיע מדי שבוע מבאלטימאר, והם היו מכשירים אותו, פורסים אותו, ועוטפים אותו למכירה במקום. היה להם מוצר טוב, וזה איפשר להם למכור את הבשר במחירים סבירים.

למרות שהרב שווארץ מעולם לא ראה את עצמו כיועץ אישי, במהלך השנים אנשים רבים התייעצו איתו במגוון נושאים, כולל ענייני עסקים ומצבים משפחתיים. כשגר בברוקלין, הרב שווארץ כבר נשאל שאלות לא רק מאנשי קהילתו. גם אחרים היו דופקים על דלתו. פעם אחת כזאת, אשה חסידית ניגשה אליו, ואמרה לו שבעלה, בעל עסקים מוצלח, עבד עד שעות מאוחרות בימים רבים כשהיא נשארה בבית עם הילדים, והיא חששה שמתרחשים דברים לא ראויים. הרב שווארץ נפגש עם הזוג, ושאל את האשה מי מנקה את הבית. כשהאשה ענתה שהיא זאת שמנקה, הרב שווארץ שאל אם יש להם יכולת תקציבית לשלם למנקה. הרב שווארץ הציע שיביאו מנקה לבית, ושהבעל יקח את אשתו פעם בשבוע למסעדה או למקום אחר כדי לבלות ביחד. הבעל לקח את עצתו של הרב שווארץ. היות והם היו חסידים, שאל אותם הרב שווארץ למה הם לא שאלו את האדמו"ר שלהם את שאלתם. ענה לו הבעל: דברים רעים לא מביאים לאדמו"ר.

באותם ימים, בשיקאגא, מועצת הרבנים דשיקאגא הרגישה מחסור בנסיון והדרכה. שאלות הלכתיות היו עולות, והם לא ידעו לאן לפנות. היו רבנים בקהילה שהציעו שיפנו לרב שווארץ כדי שהוא יענה על שאלות שהנהלת המועצה

לא ידעה לענות עליה. בשנת תשמ"ו הרב שווארץ הגיע לשיקאגא לביקור של יממה.

הרב משה קושנר ז"ל, שלימים היה מנכ"ל המועצה, נכח באחת הפגישות, וזכר שלחש לאחד הרבנים האחרים, הרב ב"ד ליבנשטיין שיחי': אנחנו צריכים את הרב הזה בשיקאגא. והרב ליבנשטיין ענה לו: אנחנו כבר משתדלים להביא אותו!

בהמשך אותה שנה, התקיים הכנס השנתי של הסתדרות הרבנים דאמריקא בבאלטימא, הרב ישראל פישווייכר (שהיה באותה תקופה מנכ"ל המועצה ומנהל ביה"ד) וחברים אחרים של המועצה נכחו בכנס. הם ניצלו את ההזדמנות הזאת להפציר ברב שווארץ לקחת את המשרה בשיקאגא, ואחרי התלבטויות רבות, בחודש מרשון תשמ"ז (נובמבר 1986), הרב שווארץ התקשר לרב בנימין שנדלוב ז"ל (מנהל הכשרות של המועצה באותה תקופה), ואמר לו שהוא מקבל את המשרה. מייד לאחר שקיבל את התפקיד, אפילו לפני שעבר לשיקאגא, בסוף שנת 1986, הרב שווארץ נכנס כבר לעובי הקורה בענייני כשרות בשיקאגא. באותה תקופה, הרב העביר מספר המלצות לתקן פגמים שנתגלו באחד המפעלים של בשר שהביא את הבשר לשיקאגא. אחרי שעבר לשיקאגא, הרב שווארץ ביקר את המפעל יחד עם הרב נתן וייס שיחי', שוחט ותיק, כדי לבדוק שכל הנהלים החדשים יושמו. הרבנים ראו שאכן כל השינויים שנדרשו נעשו, דבר שלא היה פשוט, היות ומדובר במפעל ששחט יותר מאלף בהמות ביום.

בקיץ תשמ"ז (1987), לאחר שהרב שווארץ כבר עבר לגור בשיקאגא, נפטר הרב שטיינברג זצ"ל, ראש ביה"ד של בית דין דאמריקא, והסתדרות הרבנים דאמריקא החלה לחפש, בארה"ב ובא"י, למצוא מועמד ראוי לתפקיד. אחרי שעברו כמעט ארבע שנים מלאות במכשולים שבהן הסתדרות הרבנים דאמריקא לא הצליחה למצוא מועמד, ולא היה אב"ד לבי"ד דאמריקא – באותה תקופה, פנה הרב מרדכי (מארק) אנג'ל שיחי', אז נשיא המועצה, לרב שווארץ, וביקש ממנו לשמש כאב"ד. הרב בנימין וולפיש, חבר של הרב שווארץ, היה אז מנכ"ל המועצה, גם עידד את מינויו של הרב שווארץ לתפקיד. באותה תקופה, הרב שווארץ לא היה מעוניין בכך, היות והוא היה מרוצה בתפקידו כאב"ד בשיקאגא, אבל הוא אמר שאם הסתדרות הרבנים דאמריקא הרגישה שהוא באמת האדם הראוי לתפקיד, הוא יקבל אותה, בתנאי שגם מועצת הרבנים דשיקאגא תיתן את הסכמתה.

מועצת הרבנים דשיקאגא הסכימה ברצון, מרוצה מכך שאב"ד שלהם ימלא תפקיד כה חשוב. בשנת תש"ן (1990), התמנה הרב שווארץ לתפקיד אב"ד של הב"ד דאמריקא, שהוכרז עליה רשמית בכנס מועצת הרבנים בחודש סיון תשנ"א (1991). המינוי התבצע, והרב שווארץ נכנס בפועל לתפקיד החל בתחילת שנת 1992 (אמצע שנת תשנ"ב). הרב שווארץ שמח לשמש גם את מועצת הרבנים דשיקאגא וגם את בית דין דאמריקא.

הרב שווארץ הצליח לפקח על כל תחומי פעילותה של מועצת הרבנים דשיקאגא – כולל סידור גיטין, גירות, דיני תורה, כשרות ושחיטה, שאלות הלכתיות, העברת שיעורים והדרכת רבנים ודיינים חדשים. בין הרבנים שהוא הדריך להיות דיינים בביה"ד של מועצת הרבנים היו הרב דניאל רקח שליט"א, הרב אפרים פרידמן שליט"א, ומי שבסוף החליף אותו כאב"ד במועצת הרבנים דשיקאגא, הרב יונה ריס שליט"א. הרב שווארץ גם פיתח מערכות יחסים חזקות עם הרבה מעמיתיו במועצת הרבנים, כולל מנהל ביה"ד, הרב אברהם אברמסון שליט"א, והרב אריה (לענארד) מטנקי שליט"א, רב קהילת קיני"ס, ששם הרב שווארץ נענה לבקשת רב הקהילה מדי שנה להעביר את דרשות שבת הגדול ושבת שובה.

הרב והרבנית שווארץ היו חברים פעילים במשך שנים רבות בקהילת "עדת ישורון" בשכונת וועסט רוג'יס פארק בשיקאגא. הרב פיתח קשר קרוב עם רב הקהילה, הרב זאב כהן שליט"א, והתבקש בכמה הזדמנויות במשך השנים ע"י הרב כהן להעביר דרשות בביהכ"נ, כולל בזמנים שהרב כהן נסע מן העיר, וגם מסר את שיעור הדף יומי בבית הכנסת.

רבנים מכל רחבי ארה"ב (ומעבר לה) גם בקשו את עצתו והדרכתו של הרב שווארץ לשאלותיהם הקשות, במיוחד רבני קהילות קטנות – והרב שווארץ הרגיש זיקה מיוחדת לרבנים אלה לאור החוויות שלו בתחילת דרכו הרבנית. הוא גם פיתח קשר מיוחד עם הרבנים הצבאיים בצבא האמריקאי, שמצאו ברב שווארץ לא רק רב שהצליח לענות על שאלותיהם המסובכות, אלא רב שגם הביע כבוד והערכה לתפקידם, שהוא ראה בה קידוש שם שמים.

הרב שווארץ נתפס כפנינה ע"י קהילת שיקאגא. הוא נתכבד על פני כל מרחב הקהילה האורתודוקסית, וגם ע"י הקהילה היהודית הרחבה. מחווה מאחדת מרשימה הייתה השתתפותו מדי שנה במסע לאירופה של הועדה הרבנית של הפדרציה היהודית של שיקאגא (שנערכו ע"י אחיינו רב יחיאל פופקא שיחי"). במהלך המסעות האלה, הרב שווארץ היה מעביר שיעורים שהבליטו את תורתה של כל קהילה שנהרסה שבה ביקרה הקבוצה, דבר שהעלה את הוקרתה של הקבוצה לתורה, בין המשתתפים שהתפרסו על פני קשת הזרמים הדתיים השונים ביהדות. בעקבות השפעתו הרחבה של הרב שווארץ, מנהיגים דתיים מזרמים יהודים אחרים הרגישו נוחיות לשלוח את בני קהילתם למועצת הרבנים דשיקאגא לסידור גיטין ולעניינים הלכתיים אחרים, דבר שעזר לחיזוק שמירת ההלכה במרחבי הקהילה היהודית. בנוסף, הרבה משפחות ויחידים בקהילה בשיקאגא פנו לרב שווארץ בצורה אישית עם שאלותיהם בהלכה.

למרות כל ההתחייבויות שלו בשיקאגא, במשך שנים רבות, הרב נסע מדי חודש לנוא יארק כדי לפקח על עבודתה של בית דין דאמריקא. הזמינות שלו לטפל במגוון רחב של תיקים בביה"ד ובשאלות הלכתיות העידה גם על הכשרונות המרשימות שלו כמנהיג רבני וגם על מסירות נפש רבה לקהילה היהודית.

כחלק מעבודתו ההלכתית הוא הוציא כמה וכמה פסקי דין בבעיות מודרניות כמו מחקר בתאי גזע וגם השתתף כזקן הרבנים בוועדה המייעצת של הארטודאקס יוניון לגבי הגדרת גבולות הגזרה של מנהיגות רוחנית של נשים בקהילה.

הרב שווארץ גם היה מסור מאוד לאשתו האהובה, כולל בשנותיה האחרונות שבהן נדרשה לטיפול רפואי רב. הרבנית ריסיה (שושנה) שווארץ ע"ה נפטרה בשנת תשס"ט (2009). גם לאחר פטירתה, הרב שווארץ נשאר בקשר הדוק עם בני משפחת פופקא שנשארו קרובים ללב.

בשנת תשע"א (2010), נשא הרב שווארץ אשתו השנייה, חנה שרה שתחי'. הוא המשיך להגיע למשרד כמעט מדי יום, גם בימי חורף הקרים במיוחד של שיקאגא, עד שעבר אירוע מוחי לאחר פסח בשנת תשע"ו (2016), באמצע העברת שיעור דף יומי בקהילת ישורון. בצורה מפליאה, למרות חומרת האירוע המוחי שעבר, שהגביל את יכולתו הגופני, הוא נשאר חד במוחו עם יכולת דיבור, והמשיך "לדבר בלימוד" מביתו, ולהעביר תובנות לעמיתיו במועצת הרבנים. בשבתות וימים טובים, היו מביאים אותו בכיסא גלגלים לקהילת ישורון, ששם – באופן בלתי נשכח – הוא בירך ברכת הגומל כשהתחזק מספיק כדי לעלות לתורה בפעם הראשונה לאחר האירוע המוחי.

ביום כ"ד בכסלו תשפ"א (2020), עלתה נשמתו הטהורה של הרב שווארץ למרום. השמועה המרה גרמה לעצבות גדולה בכל העולם התורני. היות והרב נפטר באמצע תקופת מגפת הקורונה, הלוייתו התקיימה בחוץ בגלל החשש הבריאותי. אעפ"כ, רבים מבני הקהילה משיקאגא הצטרפו לבני המשפחה בהלוויה, ומאות משתתפים נוספים הצטרפו בשידור חי. בין המספידים היו בנו ר' אברהם ישעיה שווארץ שליט"א, הרה"ג הרב שמואל פירסט שליט"א דיין אגודת ישראל בשיקאגא, שקיים מערכת יחסים קרובה עם הרב שווארץ במשך שנים רבות, הרב יונה ריס, הרב זאב כהן, הרב אריה מטנקי, והרב אברהם אברמסון, הנ"ל.

הרב שווארץ תפקד כמנורה במשך חייו, ששיקף את כל הקנים של החכמה הכללית, ועם זאת נשאר ממוקד בקנה האמצעי של חכמת התורה. כמה מתאים שהלווייתו התקיימה בערב חנוכה, כי למרות שיום פטירתו היה יום חשוך לעם ישראל, מורשתו הובילה ישירות לאור הבהיר של חנוכה. הרב שווארץ הביא לקרינת אור של שמחה בעולם דרך חכמת התורה וחסדיו המרובים. מסירותו ללימוד התורה ומנהיגות קהילתית משמשות השראה לכולנו.

יהי זכרו ברוך.